

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 652/2017-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 25. októbra 2017 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], zastúpenej advokátom JUDr. Viktorom Križiakom, advokátska kancelária, Moyzesova 46, Košice, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Prešov sp. zn. 5 T 21/2009 z 11. júna 2010 a porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na účinný prostriedok nápravy zaručeného v čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Prešove sp. zn. 6 To 23/2010 z 20. novembra 2012 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Tdo 42/2016 z 18. mája 2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 8. septembra 2016 doručená sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovoru“) rozsudkom Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 5 T 21/2009 z 11. júna 2010 a porušenie základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva na účinný prostriedok nápravy zaručeného v čl. 13 dohovoru uznesením Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 6 To 23/2010 z 20. novembra 2012 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 6 Tdo 42/2016 z 18. mája 2016.

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľka bola rozsudkom okresného súdu sp. zn. 5 T 21/2009 z 11. júna 2010 uznaná vinnou z trestného činu podvodu podľa § 250 ods. 1 ods. 4 písm. b) zákona č. 140/1961 Zb. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“), za čo jej bol uložený trest odňatia slobody na dva roky s podmieneným odkladom jeho výkonu na skúšobnú dobu dvoch rokov. Zároveň bola sťažovateľke podľa § 287 ods. 1 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) uložená povinnosť nahradiť škodu spôsobenú trestným činom poškodeným manželom v sume 40 138,09 €.

3. Proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa sťažovateľka podala odvolanie, ktoré krajský súd uznesením č. k. 6 To 23/2010-404 z 20. novembra 2012 podľa § 319 Trestného poriadku zamietol ako nie dôvodné.

4. Uznesením okresného súdu sp. zn. 5 T 21/2009 z 28. mája 2013 bolo podľa § 474 Trestného poriadku rozhodnuté, že sťažovateľka je účastnou amnestie prezidenta Slovenskej republiky z 2. januára 2013, a bol jej odpustený podmiennečne odložený trest odňatia slobody s tým, že sa na ňu od 2. januára 2013 hľadí, ako keby nebola odsúdená.

5. Sťažovateľka 8. februára 2016 podala proti rozsudku okresného súdu sp. zn. 5 T 21/2009 z 11. júna 2010 a uzneseniu krajského súdu sp. zn. 6 To 23/2010 z 20. novembra 2012 dovolanie, ktoré najvyšší súd uznesením sp. zn. 6 Tdo 42/2016 z 18. mája 2016 podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

6. Podľa názoru sťažovateľky okresný súd, krajský súd a najvyšší súd svojimi rozhodnutiami porušili jej základné právo na súdnu ochranu, právo na spravodlivé súdne konanie a krajský súd a najvyšší súd aj právo na účinný prostriedok nápravy.

7. Svoje presvedčenie sťažovateľka odôvodnila tým, že *„Výrok okresného súdu na povinnosť náhrady škody vo výške 40.138,09 €, nebol nijakým spôsobom v rozsudku okresného súdu odôvodnený, teda takéto rozhodnutie a záver bol zjavne neodôvodnený a arbitrárny. Takýmto postupom súdu bolo porušené právo na spravodlivé súdne konanie a právo na súdnu ochranu.“*

8. Sťažovateľka ďalej tvrdí, že *„Odvolacie konanie... trvalo tri roky. Zjavné a nedôvodné prieťahy boli ukončené až Uznesením... zo dňa 20. novembra 2012, sp. zn. 6 To 23/2010, ktorým bolo... odvolanie v zmysle § 319 Trestného poriadku zamietnuté. Krajský súd... nedostatočne preskúmal odvolanie a nepodloženými, nenáležitými a nepravdivými úvahami o... údajnom obohatení sa“* sťažovateľky *„uvedenými v odôvodnení rozhodnutia, porušil“* jej *„práva na spravodlivé súdne konanie a práva na súdnu ochranu a práva na účinný opravný prostriedok“*.

9. Podľa slov sťažovateľky *„Keďže... výrok o povinnosti nahradiť škodu ostal aj po amnestii v platnosti, bolo začaté... exekučné konanie... na vymoženie sumy vo výške 40.138,09 €“*. Avšak podľa nej *„Výrok rozsudku o náhrade škody bol vyhlásený zjavne*

nesprávne, nedôvodne, v rozpore so zákonom a fatálne“ ju „aj v súčasnosti poškodzuje na majetkových právach“.

10. Je presvedčená, že v jej trestnej veci došlo „v prvostupňovom konaní k viacerým porušeniam zákonných ustanovení, pričom tieto porušenia resp. pochybenia neboli napriek... upozorneniam relevantne napravené ani v odvolacom konaní, v ktorom rovnako došlo k porušeniu práv a zákonných ustanovení. Uvedené skutočnosti môžu naznačovať, že podanie dovolania sa javilo ako dôvodné, keďže neexistoval iný právny nástroj, resp. prostriedok, ktorým by... dosiahla zrušenie nedôvodného, zjavne nesprávneho a nezákonného výroku o náhrade škody.“.

11. Dovolací súd posúdil dovolanie sťažovateľky ako nedôvodné a pritom sa „vôbec nezaoberal logickými argumentmi uvedenými v dovolaní... Napriek tomu najvyšší súd konštatoval, že nezistil porušenie zákona vo výroku na náhradu škody. Takýmto arbitrárnym spôsobom najvyšší súd porušil... práva“ sťažovateľky.

12. Vzhľadom na uvedené sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd po prijatí jej sťažnosti na ďalšie konanie nálezom rozhodol, že:

„1. Základné právo sťažovateľky na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a základné právo na účinný opravný prostriedok podľa čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Tdo 42/2016 zo dňa 18. 05. 2016 porušené boli.

2. Základné právo sťažovateľky na spravodlivé súdne konanie, právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a základné právo na účinný opravný prostriedok podľa čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd Uznesením Krajského súdu v Prešove zo dňa 20. novembra 2012, sp. zn. 6 To 23/2010 porušené boli.

3. Základné právo sťažovateľky na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných

slobôd Rozsudkom Okresného súdu Prešov, sp. zn. 5 T 21/2009 zo dňa 11. 06. 2010 porušené boli.

4. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Tdo 42/2016 zo dňa 18. 05. 2016 sa zrušuje.

5. Uznesenie Krajského súdu v Prešove zo dňa 20. novembra 2012, sp. zn. 6 To 23/2010 sa zrušuje.

6. Rozsudok Okresného súdu Prešov, sp. zn. 5 T 21/2009 zo dňa 11. 06. 2010 sa zrušuje a vec sa mu vracia na ďalšie konanie.

7. Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľke ako primerané finančné zadostučinenie peňažnú sumu vo výške 3.000,- Eur..., ktoré je jej povinný zaplatiť Krajský súd v Prešove republiky do 30 dní od právoplatnosti tohto nálezu na účet jeho právneho zástupcu.

8. Krajský súd v Prešove je povinný uhradiť sťažovateľke trovy právneho zastúpenia na účet jeho právneho zástupcu JUDr. Viktora Križiaka do 30 dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

13. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

14. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah... Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie...

15. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

16. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

17. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

18. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

19. Ústavný súd poznamenáva, že podľa § 20 ods. 4 zákona o ústavnom súde je viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje predovšetkým vo viazanosti jeho petitom, teda tou časťou sťažnosti (v konaní podľa čl. 127 ústavy), v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa od ústavného súdu domáha (§ 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde), čím zároveň vymedzí predmet konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na uvedené môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ (v danom prípade zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom) domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označil za porušovateľa svojich práv (m. m. IV. ÚS 415/09, IV. ÚS 355/09, II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05). Tvrdenie o porušení iných práv (základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov) resp. iným subjektom uvedeným v odôvodnení sťažnosti mimo petit návrhu ústavný súd považuje iba za súčasť argumentácie.

20. S prihliadnutím na uvedené ústavný súd za predmet sťažnosti považoval namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom okresného súdu sp. zn. 5 T 21/2009 z 11. júna 2010 a porušenie základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva na účinný prostriedok nápravy zaručeného v čl. 13 dohovoru uznesením krajského súdu sp. zn. 6 To 23/2010 z 20. novembra 2012 a uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 6 Tdo 42/2016 z 18. mája 2016, ku ktorému malo dôjsť najmä nesprávnosťou, nezákonnosťou, neodôvodnenosťou a arbitrárnosťou rozhodnutia všeobecných súdov o povinnosti sťažovateľky nahradiť škodu osobám poškodeným trestným činom, ako aj nedostatočným zaobráním sa konajúcich všeobecných súdov argumentáciou uvedenou v odvolaní a dovolaní.

21. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

22. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu...

23. Podľa čl. 13 dohovoru každý, koho práva a slobody priznané týmto Dohovorom boli porušené, musí mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom, aj keď sa porušenia dopustili osoby pri plnení úradných povinností.

24. Ústavný súd v súlade so svojou ustálenou judikatúrou konštatuje, že obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sú obdobné záruky, že vec bude spravodlivo prerokovaná nezávislým a nestranným súdom postupom ustanoveným zákonom. Z uvedeného dôvodu v týchto právach nemožno vidieť podstatnú odlišnosť (II. ÚS 27/07, I. ÚS 380/2011).

K namietanému porušeniu základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom okresného súdu sp. zn. 5 T 21/2009 z 11. júna 2010

25. Z už citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

26. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri uplatňovaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd

môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

27. Ústavný súd preto vo vzťahu k sťažovateľkou namietanému porušeniu jej základných práv rozsudkom okresného súdu konštatuje, že proti tomuto prvostupňovému rozsudku bol prípustný a sťažovateľkou aj využitý riadny opravný prostriedok (odvolanie), na základe ktorého bol tento rozsudok preskúmaný príslušným odvolacím súdom v inštančnom postupe všeobecných súdov. V prípade zistenia, že v konaní pred súdom prvého stupňa došlo k zásahu do základných práv alebo slobôd sťažovateľky, bolo povinnosťou krajského súdu týmto poskytnúť ochranu.

28. Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že vo vzťahu k namietanému porušeniu základných práv sťažovateľky rozsudkom okresného súdu nie je daná jeho právomoc na prerokovanie veci podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, a preto sťažnosť sťažovateľky v tejto časti odmietol pre nedostatok svojej právomoci.

K namietanému porušeniu základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práv zaručených v čl. 6 ods. 1 a čl. 13 dohovoru uznesením krajského súdu sp. zn. 6 To 23/2010 z 20. novembra 2012

29. S prihliadnutím na svoju doterajšiu judikatúru ústavný súd pripomína, že nie je zásadne oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmavať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmavať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť

teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00).

30. Súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je taktiež právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (III. ÚS 209/04, III. ÚS 206/06, III. ÚS 78/07). Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov uvádzaných účastníkom (stranou) konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (napr. IV. ÚS 115/03, II. ÚS 44/03, III. ÚS 209/04, I. ÚS 117/05).

31. Za protiústavné aj arbitrárne ústavný súd považuje tie rozhodnutia, odôvodnenie ktorých je úplne odchylné od veci samej alebo aj extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

32. Základné právo na súdnu ochranu však neznamená právo na úspech v konaní pred všeobecným súdom, teda za porušenie tohto základného práva nemožno považovať neúspech (nevyhovenie návrhu) v konaní pred všeobecným súdom (napr. II. ÚS 4/94, I. ÚS 8/96, III. ÚS 197/02).

33. Vychádzajúc z uvedených téz ústavný súd posúdil rozhodnutie krajského súdu, aby zistil, či účinky výkonu právomoci odvolacieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 6 To 23/2010 sú zlučiteľné s limitmi sťažovateľkou označených článkov ústavy a dohovoru, porušenie ktorých namieta.

34. V odôvodnení napadnutého rozhodnutia z 20. novembra 2012 krajský súd v podstatnom uviedol:

„Súd prvého stupňa v konaní postupoval tak, že bol zistený skutkový stav, o ktorom nie sú dôvodné pochybnosti a v rozsahu nevyhnutnom na rozhodnutie, čím plne rešpektoval zásadu vyjadrenú v § 2 ods. 10 Tr. por.

Pri hodnotení dôkazov vychádzal zo zákonnej zásady vyjadrenej v § 2 ods. 12 Tr. por. a hodnotil ich podľa vnútorného presvedčenia založeného na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu jednotlivo i v ich súhrne, nezávisle od toho, či ho obstaral orgán činný v trestnom konaní alebo niektorá zo strán.

Súd prvého stupňa na hlavnom pojednávaní vykonal dokazovanie výsluchom obžalovanej [REDAKOVANÉ], výsluchom poškodených [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], svedka [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], svedkov [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], ako aj listinnými dôkazmi a to právnou analýzou, ktorú spracovala Advokátska kancelária [REDAKOVANÉ], jednotlivými zmluvami o výstavbe, oboznámením obsahu pripojených spisov...

Súd prvého stupňa na základe... vykonaného dokazovania dospel k záveru, že obžalovaná [REDAKOVANÉ] dňa 23. 04. 2001 uzavrela s manželmi [REDAKOVANÉ] zmluvu o výstavbe bytu č. G1/3. V čase uzatvorenia tejto zmluvy existovala zmluva na výstavbu predmetného bytu, ktorá bola uzatvorená medzi spoločnosťou [REDAKOVANÉ] a manželmi [REDAKOVANÉ]. Napriek tomu, že táto zmluva bola platná a nedošlo k odstúpeniu od tejto zmluvy, byt teda ešte nebol právne voľný. Aj napriek tejto skutočnosti obžalovaná za spoločnosť firmu [REDAKOVANÉ] uzatvorila s manželmi [REDAKOVANÉ] zmluvu o výstavbe predmetného bytu. V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že odstúpenie od zmluvy manželom [REDAKOVANÉ] bolo dané až dňa 09. 05. 2001. Aj napriek tomu, že obžalovaná vedela, že od zmluvy s manželmi [REDAKOVANÉ] spoločnosť ešte neodstúpila, podpísala novú zmluvu, predmetom ktorej bol uvedený byt s manželmi [REDAKOVANÉ].

V tejto súvislosti je potrebné reagovať na obranu obžalovanej, že nedošlo z jej strany k naplneniu subjektívnej stránky trestného činu podvodu. Obžalovaná... predtým, ako zvolila tento postup, dala si za spoločnosť [REDAKOVANÉ] spracovať právnu analýzu

██████████. Táto advokátska kancelária v právnej analýze upozornila na problémy, ktoré môžu vzniknúť. Právna analýza obsahuje postup, ako sa má realizovať odstúpenie od zmluvy. Je tam zdôraznené, že odstúpenie od zmluvy musí byť doručené doručenkou do vlastných rúk. Rovnako je tam zdôraznené, že musí byť poskytnutá dodatočná primeraná lehota na výzvu na zaplatenie dlžnej sumy a rovnako obsahuje aj upozornenie na možnosť domáhania sa súdnej ochrany žalobou o neplatnosť odstúpenia od zmluvy. Právna analýza obsahuje konštatáciu, že platným odstúpením od zmluvy zmluva podľa § 48 ods. 2 Občianskeho zákonníka sa od počiatku zrušuje.

Z týchto skutočností jednoznačne vyplýva, že obžalovaná... bola upovedomená na základe právnej analýzy ako má postupovať v prípade odstúpenia od zmluvy. Tento postup nedodržala a skôr ako od zmluvy o výstavbe bytu, ktorú firma ██████████ uzavrela s manželmi ██████████, odstúpila, podpísala zmluvu o výstavbe s manželmi ██████████. Obžalovaná mala vedomosť o tom, že predmetný byt nie je tzv. právne voľný, pretože zmluva o výstavbe bytu nebola v tom čase vypovedaná manželom ██████████. Obžalovaná takýmto spôsobom uzatvorila dve zmluvy o výstavbe predmetného bytu a to s manželmi ██████████, ako aj s manželmi ██████████. Takýmto spôsobom obžalovaná manželov ██████████ uviedla do omylu a na ich úkor sa obohatila, pretože manželia ██████████ zložili v jednotlivých čiastkach cenu za výstavbu bytu. Byt, ktorý je predmetom zmluvy, neužívajú, nie je ich vlastníctvom. Vlastníkmi bytu po tom, čo rozhodol súd o neplatnom odstúpení od zmluvy, sa stali manželia ██████████. Rovnako manželia ██████████ sa neúspešne domáhali svojho práva o určenie vlastníckeho práva vo vzťahu k manželom ██████████.

Krajský súd sa stotožňuje so záverom súdu prvého stupňa, že obžalovaná svojím konaním naplnila všetky pojmové znaky skutkovej podstaty trestného činu podvodu podľa § 250 ods. 1, 4 Tr. zák. (zákona č. 140/1961 Zb.) a to po stránke objektívnej ako aj subjektívnej s úmyslom priamym podľa § 4 písm. a/ Tr. zák...

... Obžalovaná... svojím postupom porušila základné povinnosti vyplývajúce pre ňu ako konateľku spoločnosti. Dôsledkom porušenia týchto povinností nastala situácia, kedy manželia ██████████ aj napriek tomu, že uhradili finančné prostriedky za výstavbu bytu, nestali sa vlastníkmi bytu. Vzhľadom na túto skutočnosť, podľa názoru krajského sudu, súd

I. stupňa postupoval správne, keď uložil obžalovanej povinnosť nahradiť spôsobenú škodu poškodeným.“

35. Po oboznámení sa s obsahom odôvodnenia napadnutého rozhodnutia ústavný súd konštatuje, že krajský súd jasne a zreteľne uviedol dôvody, pre ktoré bolo potrebné odvolanie sťažovateľky zamietnuť. Poukázal na zistený skutkový stav, o ktorom nemal pochybnosť, stručne zopakoval, ktoré dôkazné prostriedky boli v trestnej veci zabezpečené a aké dôkazy z nich vyplynuli. Popísal, v čom videl naplnenie obligatórnych znakov skutkovej podstaty stíhaného trestného činu. Reagoval na odvolacie námietky sťažovateľky a neopomenul venovať sa ani výroku o povinnosti sťažovateľky nahradiť poškodeným škodu vzniknutú trestným činom, z ktorého spáchania bola uznaná vinnou.

36. Na všetky, pre rozhodnutie podstatné skutkové a právne otázky dal krajský súd jednoznačné a presvedčivé odpovede. Odôvodnenie jeho rozhodnutia pritom vychádza z racionálnych úvah, je logické, bez vnútorných rozporov a prilietavo korešponduje s výrokom. Ústavný súd nepovažoval za potrebné opakovať krajským súdom uvedené argumenty ústiace do konečného rozhodnutia, keďže tieto považuje za určité, presné a zrozumiteľné bez potreby ich ďalšieho rozvádzania, vysvetľovania alebo dopĺňania.

37. Pokiaľ ide o námietku sťažovateľky týkajúcu sa uloženia jej povinnosti nahradiť škodu poškodeným, ústavný súd v súlade s jemu zverenou právomocou zisťoval, či všeobecné súdy v tomto smere ústavne konformným spôsobom vyložili a aplikovali príslušnú právnu normu.

38. Podľa § 287 ods. 1 Trestného poriadku v relevantnom znení ak súd odsudzuje obžalovaného pre trestný čin, ktorým spôsobil inému škodu, uvedenú v § 46 ods. 1, uloží mu spravidla v rozsudku, aby ju poškodenému nahradil, ak bol nárok riadne a včas uplatnený. Ak tomu nebráni zákonná prekážka, súd uloží obžalovanému vždy povinnosť nahradiť škodu, ak je jej výška súčasťou popisu skutku uvedeného vo výroku rozsudku, ktorým bol obžalovaný uznaný za vinného, alebo ak ide o náhradu morálnej škody

spôsobenej úmyselným násilným trestným činom podľa osobitného zákona, pokiaľ škoda nebola dosiaľ uhradená.

39. Všeobecné súdy (a teda aj krajský súd) v trestnej veci sťažovateľky presvedčivo odôvodnili svoje rozhodnutia, ktorými ju uznali vinnou zo spáchania stíhaného trestného činu podvodu. Sťažovateľka teda bola odsúdená pre trestný čin, ktorým nepochybne inému (poškodeným manželom) preukázateľne spôsobila konkrétnu škodu, za ktorú bola svojim konaním zodpovedná, a túto škodu si poškodení v trestnom konaní riadne a včas uplatnili. Z uvedeného vyplýva, že neexistovala žiadna prekážka, prečo by okresný súd a napokon aj krajský súd nemohli v adhéznom konaní rozhodnúť tak, ako rozhodli.

40. Verdikt vo vzťahu k povinnosti nahradiť škodu preto podľa názoru ústavného súdu v konečnom dôsledku nijako nekoliduje s citovaným zákonným ustanovením. Je zrejmé, že vo veci konajúce súdy použili právnu normu vyložili a aplikovali na vec sťažovateľky bez toho, aby popreli jej účel alebo zmysel, a tým akýmkoľvek spôsobom zasiahli do jej základných práv. Rozhodnutie krajského súdu je v tomto smere potrebné jednoznačne považovať za ústavne súladné.

41. Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť sťažovateľky v tejto časti (namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu, práva na spravodlivé súdne konanie a práva na účinný prostriedok nápravy uznesením krajského súdu sp. zn. 6 To 23/2010 z 20. novembra 2012) odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

K namietanému porušeniu základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práv zaručených v čl. 6 ods. 1 a čl. 13 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 6 Tdo 42/2016 z 18. mája 2016

42. Vo vzťahu k napadnutému rozhodnutiu najvyššieho súdu z 18. mája 2016 ústavný súd pri skúmaní možného zásahu do základných práv sťažovateľky primerane použil tie isté kritéria, ako ich aplikoval pri prieskume rozhodnutia odvolacieho súdu, keďže

dovolacím súdom (jeho rozhodnutím) malo byť podľa presvedčenia sťažovateľky porušené to isté základné právo zaručené ústavou, resp. práva zaručené dohovorom.

43. Ústavný súd znovu pripomína, že jeho úloha pri rozhodovaní o sťažnosti pre porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy rozhodnutím súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov súdnej interpretácie a aplikácie zákonných predpisov s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, resp. či nie sú arbitrárne s priamym dopadom na niektoré zo základných práv a slobôd (I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05, I. ÚS 241/07)

44. V prvom rade je potrebné uviesť, že sťažovateľka v dovolaní jednoznačne vymedzila rozsah požadovaného prieskumu rozhodnutí nižších stupňov dovolacím súdom, keď v ňom uviedla: *«dovolanie podávam voči jedinému výroku Rozsudku Okresného súdu Prešov, sp. zn. 5T 21/2009 zo dňa 11. 06. 2010, ktorým... „podľa §287 ods. 1 Trestného poriadku je obž...., povinná uhradiť poškodeným... škodu vo výške 40.138,09 €.»*

45. Podľa § 385 ods. 1 Trestného poriadku dovolací súd je viazaný dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené.

46. Uvedené je dôležitým momentom, na ktorý musí ústavný súd prihliadať pri poskytovaní požadovanej ochrany základným právam sťažovateľky.

47. Najvyšší súd v odôvodnení svojho rozhodnutia z 18. mája 2016 v relevantnej časti uviedol:

„V posudzovanom prípade je napadnutý výrok o náhrade škody v rozsudku okresného súdu v spojení s uznesením krajského súdu prostredníctvom dovolacích dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. h), písm. i) Tr. por. Teda dovolanie bolo podané preto, že bol uložený trest mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby, alebo bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prejednávaný trestný čin nepripúšťa a že rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného

hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Skutok, ktorý obvinená spáchala spôsobom popísaným v skutkovej vete rozsudku okresného súdu, kde je uvedený i následok v podobe škody spôsobenej jej konaním, bol posúdený ako trestný čin podvodu podľa § 250 ods. 1, ods. 4 písm. b) Tr. zák. č. 140/1961 Zb., teda že na škodu cudzieho majetku seba obohatila tým, že uviedla niekoho do omylu a spôsobila tak na cudzom majetku značnú škodu. Uvedeným skutkom je dovolací súd viazaný a nemôže ho dopĺňať ani meniť. Použitá právna kvalifikácia tohto skutku je správna, zodpovedajúca zákonu lebo v celom rozsahu postihuje konanie obvinenej, vrátane výšky spôsobenej škody, ktorá je v príčinnej súvislosti s jej trestným konaním.

Za trestný čin podvodu podľa § 250 ods. 4 Tr. zák. č. 140/1961 Zb. je možné páchatela potrestať odňatím slobody na dva roky až osem rokov. Obvinenej bol tento trest uložený na samej spodnej hranici trestnej sadzby. Rovnako aj uložený trest je zákonný.

Odvolať sa obvinenej na to, že na existenciu aj tohto dovolacieho dôvodu (§ 371 ods. 1 písm. h) Tr. por.) za použitia analógie je možné výkladom dôvodu a významu ukladania trestov zistiť prepojenosť adhézneho konania v kontexte s ukladaným trestom, je nenáležitá a zavádzajúca.

V tejto súvislosti najvyšší súd zdôrazňuje, že sankciu za spáchaný trestný čin nemožno v žiadnom prípade spájať s náhradou škody. Účelom trestu je postihnúť páchatela za protiprávne konanie, teda spôsobiť mu ujmu na osobnej slobode, majetkových alebo iných právach, ktorú môže uložiť len súd podľa Trestného zákona v záujme ochrany spoločnosti pred trestnými činmi alebo činmi inak trestných.

Naproti tomu účelom adhézneho konania je nahradiť škodu, ktorá bola spôsobená v príčinnej súvislosti s trestnou činnosťou páchatela, čo je zrejmé aj z ustanovenia § 46 a nasledujúce Tr. por. Ak je dôkazmi nepochybné preukázaná aspoň časť riadne a včas uplatneného nároku na náhradu škody poškodeným, ako je to v danom prípade, súd je spravidla vždy povinný rozhodnúť aj výrokom o náhrade škody. Postup súdu podľa § 287 ods. 1 Tr. por. bol preto dôvodný a zákonný.

Vyjadrené preukazuje, že obvinenou uplatnené dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. h), písm. i) Tr. por. nie sú naplnené. Okrem toho najvyšší súd nezistil porušenie zákona vo výroku o náhrade škody.

Napokon sa žiada uviesť, že konštatovanie obvinenej, že dovolanie nemožno podať vo veciach, kde bola použitá amnestia prezidenta Slovenskej republiky nie je správna. Najvyšší súd v súvislosti s tým musí uviesť, že aplikácia amnestie na právoplatné súdne rozhodnutia v trestných veciach, alebo zahladené odsúdenia z iných v zákonom upravených prípadoch, nie je prekážkou na preskúmanie právoplatných rozhodnutí v dovolacom konaní, ak je naplnený niektorý z dovolacích dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 Tr. por. a sú splnené aj ďalšie podmienky predpokladané zákonom.“

48. Tak ako tomu bolo v prípade odvolacieho rozhodnutia, aj v tomto prípade ústavný súd v plnom rozsahu akceptuje uznesenie najvyššieho súdu, ktorým bolo dovolanie sťažovateľky odmietnuté.

49. Najvyšší súd presne vystihol podstatu dovolania sťažovateľky a rovnako dôsledne sa s ňou vysporiadal. V odôvodnení svojho rozhodnutia citoval znenie sťažovateľkou označených dôvodov dovolania [§ 371 ods. 1 písm. h) a i) Trestného poriadku] a hodnoverne vysvetlil, prečo sťažovateľkou tvrdené skutočnosti pod ňou označené dôvody dovolania nemožno subsumovať. Zdôraznil, čo je účelom adhézneho konania (nahradenie škody spôsobenej trestným činom) a ako je potrebné postupovať v prípade jej nepochybného preukázania (za splnenia ďalších podmienok, ako je jej včasné uplatnenie poškodenými). V danej veci boli všetky podmienky priznania náhrady škody v trestnom konaní splnené, preto správne bolo všeobecnými súdmi (okresným a krajským) rozhodnuté o povinnosti sťažovateľky túto škodu nahradiť. Podstatným však je, že najvyšší súd sa námietkami sťažovateľky uvedenými v dovolaní zaoberal, ozrejmil, prečo ňou uvádzané skutočnosti nie sú spôsobilé naplniť ňou uvádzané dovolacie dôvody, a zároveň prijaté závery dostatočne a zrozumiteľne odôvodnil.

50. Rozhodnutie najvyššieho súdu ústavný súd považuje za legitímne zodpovedajúce kritériám ústavne súladnej interpretácie na vec aplikovaných zákonných ustanovení a vylučujúce možnosť porušenia základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva podľa čl. 13 dohovoru (keďže nedošlo

k zásahu do práva na spravodlivé súdne konanie, nemohlo byť porušené ani právo na účinný prostriedok nápravy).

51. Vzhľadom na uvedené ani v tejto časti sťažnosti ústavnému súdu neostávalo iné, iba ju podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietnuť pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

52. Pretože sťažnosť sťažovateľky bola ako celok odmietnutá, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími jej požiadavkami uvedenými v petite sťažnosti, rozhodovanie o ktorých je podmienené vyhovením sťažnosti v časti požadovaného vyslovenia porušenia základných práv alebo slobôd (čl. 127 ods. 2 ústavy), k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. októbra 2017